

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 11. apríla 2013*

„Životné prostredie — Aarhuský dohovor — Smernica 85/337/EHS — Smernica 2003/35/ES — Článok 10a — Smernica 96/61/ES — Článok 15a — Prístup k spravodlivosti v oblasti životného prostredia — Pojem „nie nedostupne drahé“ trovy súdnych konaní“

Vo veci C-260/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Supreme Court of the United Kingdom (Spojené kráľovstvo) zo 17. mája 2011 a doručený Súdnemu dvoru 25. mája 2011, ktorý súvisí s konaním:

The Queen, na návrh:

David Edwards,

Lilian Pallikaropoulos,

proti

Environment Agency,

First Secretary of State,

Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen, vykonávajúci funkciu predsedu štvrtej komory, sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca), C. Toader, A. Prechal a E. Jarašiūnas,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. septembra 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— L. Pallikaropoulos, v zastúpení: R. Buxton, solicitor, a D. Wolfe, QC,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: C. Murrell a J. Maurici, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci R. Palmer, barrister,

* Jazyk konania: angličtina.

- dánska vláda, v zastúpení: S. Juul Jørgensen a V. Pasternak Jørgensen, splnomocnení zástupcovia,
 - Írsko, v zastúpení: E. Creedon a D. O'Hagan, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci N. Hyland, barrister-at-law,
 - grécka vláda, v zastúpení: G. Karipsiades, splnomocnený zástupca,
 - Európska komisia, v zastúpení: P. Oliver a L. Armati, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 18. októbra 2012,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 10a piateho odseku smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, s. 40; Mim. vyd. 15/001, s. 248) a článku 15a piateho odseku smernice Rady 96/61/ES z 24. septembra 1996 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (Ú. v. ES L 257, s. 26; Mim. vyd. 15/003, s. 80), zmenených a doplnených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003 (Ú. v. EÚ L 156, s. 17; Mim. vyd. 15/007, s. 466, ďalej len „smernica 85/337“ a „smernica 96/61“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi na jednej strane pánom Edwardsom a pani Pallikaropoulosovou a na druhej strane Environment Agency, First Secretary of State a Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs, v súvislosti s povolením na prevádzku, ktoré Environment Agency udelila cementárni. Návrh sa týka súladu rozhodnutia House of Lords, zaväzujúceho pani Pallikaropoulovú, ktorej dovolanie bolo zamietnuté ako nedôvodné, na náhradu trov konania odporcov, s právom Európskej únie.

Právny rámec

Medzinárodné právo

- 3 Podľa preambuly Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, uzatvoreného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 (Ú. v. EÚ L 124, s. 1, ďalej len „Aarhuský dohovor“):

„…

uznávajúc tiež, že každý človek má právo na život v životnom prostredí, ktoré je postačujúce na zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu, a súčasne je povinnosťou každého, jednotlivo aj spoločne s inými, chrániť a zlepšovať životné prostredie v prospech súčasných i budúcich generácií,

s ohľadom na to, že na zabezpečenie tohto práva a na splnenie tejto povinnosti občania musia mať prístup k informáciám, musia mať právo podieľať sa na rozhodovacom procese a musia mať prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a v tomto smere uznávajú, že občania môžu potrebovať pomoc pri vykonávaní svojich práv,

…

zohľadňujúc to, že pre verejnosť, vrátane organizácií, musia byť prístupné účinné súdne mechanizmy tak, aby boli chránené ich zákonné záujmy a dodržiavané právne normy,

...“

- 4 Článok 1 Aarhuského dohovoru pod názvom „Ciel“ stanovuje:

„Každá Strana bude zaručovať práva na prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru, s cieľom prispieť k ochrane práva každého človeka, príslušníka tejto i budúcich generácií, žiť v životnom prostredí, ktoré je postačujúce pre zachovanie jeho zdravia a dosiahnutie blahobytu.“

- 5 Článok 3 tohto dohovoru, nazvaný „Všeobecné ustanovenia“, vo svojom odseku 8 stanovuje:

„Každá strana zabezpečí, aby osoby, ktoré uplatňujú svoje práva v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru, neboli za to trestané, pokutované, prenasledované alebo akýmkoľvek spôsobom obťažované. Toto ustanovenie neovplyvňuje právo vnútroštátnych súdov udeliť primerané poplatky v súdnom konaní.“

- 6 Článok 9 toho istého dohovoru pod názvom „Prístup k spravodlivosti“ spresňuje:

“...“

2. Každá strana, v rámci svojho vnútroštátneho práva, zabezpečí, aby členovia zainteresovanej verejnosti

- a) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne
- b) ak pretrváva porušovanie ich práva v prípadoch, kde to právne predpisy strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku,

mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona s cieľom napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia, podliehajúc článku 6 a v prípadoch stanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, a iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru.

...

3. Naviac, bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

4. Naviac, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 1, postupy uvedené v odsekoch 1, 2 a 3 zabezpečia zodpovedajúcu a účinnú nápravu vrátane prikázaných úľav, ak sú vhodné, a musia byť primerané, spravodlivé, včasné a nie nedostupne drahé...

5. S cieľom posilniť účinnosť ustanovení tohto článku každá strana zabezpečí, aby bola verejnosť informovaná o prístupe k správne a súdne preskúmaniu, a zväží vytvorenie vhodných podporných mechanizmov s cieľom odstrániť alebo znížiť finančné a iné bariéry v prístupe k spravodlivosti.“

Právo Únie

- 7 Podľa článku 10a smernice 85/337, ako aj článku 15a smernice 96/61:

„Členské štáty zaistia, aby v súlade s príslušným vnútroštátnym právnym systémom, dotknutá verejnosť:

- a) ktorá má dostatočný záujem, alebo
- b) ak pretrváva porušovanie práva v prípadoch, kde to právne predpisy členského štátu upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku,

mala prístup k opravným prostriedkom pred súdom alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona s cieľom napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, skutku alebo nečinnosti, ktoré sú predmetom ustanovení tejto smernice o účasti verejnosti.

Členské štáty určia, v akom štádiu možno napadnúť rozhodnutia, skutky alebo nečinnosť.

O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, rozhodnú členské štáty v súlade s cieľom poskytnúť dotknutej verejnosti široký prístup k spravodlivosti. ...

Ustanovenia tohto článku nevylučujú možnosť predbežného preskúmania správnym orgánom a nie je nimi dotknutá požiadavka uplatnenia správnych opravných prostriedkov pred súdnymi opravnými prostriedkami, ak takáto požiadavka vyplýva z vnútroštátneho práva.

Každé takéto konanie musí byť primerané, spravodlivé, včasné a nie nedostupne drahé.

...“

- 8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 2012, s. 1) kodifikovala smernicu 85/337. Článok 11 ods. 4 druhý pododsek smernice 2011/92 obsahuje rovnakú právnu úpravu ako článok 10a piaty odsek smernice 85/337.
- 9 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/1/ES z 15. januára 2008 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (Ú. v. EÚ L 24, s. 8) kodifikovala smernicu 96/61. Článok 16 ods. 4 druhý pododsek smernice 2008/1 obsahuje rovnakú právnu úpravu ako článok 15a piaty odsek smernice 96/61.

Právo Spojeného kráľovstva

- 10 Článok 49 ods. 1 rokovacieho poriadku Supreme Court z roku 2009 (Supreme Court Rules 2009, SI 2009, č. 1603) stanovuje:

„Každé podrobné posúdenie trov konania vykonajú dvaja Costs Officers, ktorých vymenuje predseda, pričom

- a) jedným z nich musí byť Costs Judge (Taxing Master of the Senior courts)

a

- b) druhým môže byť tajomník.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 11 Pán Edwards napadol rozhodnutie Environment Agency povoliť prevádzku cementárne vrátane spopolňovania odpadov v Rugby (Spojené kráľovstvo) z hľadiska práva životného prostredia, pričom sa odvolával najmä na chýbajúce posudzovanie vplyvov na životné prostredie. V tomto rámci mu bola priznaná pomoc súvisiaca s trovami konania.
- 12 Táto žaloba bola zamietnutá a pán Edwards podal odvolanie na Court of Appeal, pričom nakoniec sa v posledný deň pojednávania rozhodol vystúpiť z konania.
- 13 Pani Pallikaropoulosovej bol na jej žiadosť povolený vstup do konania ako odvolateľke, pokiaľ ide o zostávajúcu časť konania. Nespĺňala síce požadované podmienky na priznanie pomoci súvisiacej s trovami konania, Court of Appeal však súhlasil s tým, že jej povinnosti nahradiť trovy konania obmedzí na 2 000 GBP.
- 14 Court of Appeal zamietol odvolanie pani Pallikaropoulosovej a rozhodol, že znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť takto ohraničené trovy konania odporcov.
- 15 Pani Pallikaropoulosová podala dovolanie na House of Lords, v rámci ktorého žiadala, aby jej nebola uložená povinnosť poskytnúť záruku predvídateľných trov konania vo výške 25 000 GBP, ktorú od nej žiadal tento súd. Táto žiadosť bola zamietnutá.
- 16 Pani Pallikaropoulosová tiež podala návrh na priznanie ochranného opatrenia v oblasti trov konania („protective costs order“) určeného na obmedzenie jej zodpovednosti v oblasti trov konania za predpokladu, že jej dovolaniu nebude vyhovené. Tento návrh bol zamietnutý.
- 17 Rozhodnutím zo 16. apríla 2008 House of Lords potvrdil rozhodnutie Court of Appeal o zamietnutí odvolania a 18. júla 2008 zaviazal pani Pallikaropoulovú na náhradu trov konania o odvolaní odporcom, ktorých výšku mal v prípade nesúlady medzi účastníkmi konania určiť Clerk of the Parliaments. Odporcovia na účely náhrady trov konania predložili dve faktúry vo výške 55 810 GBP a 32 290 GBP.
- 18 Právomoc House of Lords bola presunutá na Supreme Court of the United Kingdom, založený 1. októbra 2009. V súlade s rokovacím poriadkom Supreme Court z roku 2009 vykonali podrobné posúdenie trov konania dvaja „Costs Officers“ vymenovaní predsedom tohto súdu. V tomto rámci sa pani Pallikaropoulosová pri napadnutí uloženia povinnosti náhrady trov konania odvolala na smernice 85/337 a 96/61.
- 19 Rozhodnutím zo 4. decembra 2009 „Costs Officers“ usúdili, že v zásade majú právomoc posúdiť dôvodnosť tohto tvrdenia.
- 20 Odporcovia vo veci samej v konaní o trovách konania podali proti tomuto rozhodnutiu dovolanie samosudcovi Supreme Court of the United Kingdom, v rámci ktorého mu navrhli, aby vec postúpil senátu piatich sudcov, ako bolo napokon aj rozhodnuté.
- 21 Tento senát rozhodol 15. decembra 2010. Usúdil, že „Costs Officers“ sa mali pridržať len tých právomocí, ktoré im priznáva rokovací poriadok Supreme Court z roku 2009, a v dôsledku toho sa mali obmedziť na vyčíslenie trov konania. Podľa neho otázka, či sú trovy predmetného konania nedostupne drahé v zmysle smerníc 85/337 a 96/61, patrí výlučne do právomoci súdu rozhodujúceho o veci samej, ktorý môže buď rozhodnúť *in limine litis* pri posúdení návrhu na priznanie ochranného opatrenia v oblasti trov konania, alebo rozhodnúť súbežne so svojím rozhodnutím o veci samej.

- 22 Ten istý senát tiež usúdil, že otázku, či bolo zaviazanie pani Pallikaropoulosovej na náhradu trov konania odporcov v rozpore s týmito smernicami, House of Lords v rámci skúmania jej návrhu na priznanie ochranného opatrenia v oblasti trov konania neskúmal.
- 23 Za týchto podmienok Supreme Court of the United Kingdom rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Ako by mal vnútroštátny súd posudzovať otázku uloženia povinnosti nahradiť trovy konania jednotlivcovi, ktorý ako navrhovateľ nemal úspech pri návrhu týkajúcom sa životného prostredia, vzhľadom na požiadavky článku 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru, ako bol vykonaný článkom 10a [smernice 85/337] a článkom 15a [smernice 96/61]?
 2. Mala by sa otázka, či sú alebo nie sú trovy súdneho konania ‚nedostupne drahé‘ v zmysle článku 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru, ako bol vykonaný [týmito] smernicami, posudzovať na základe objektívnych skutočností (odkazom napríklad na schopnosť ‚bežného‘ jednotlivca splniť prípadnú povinnosť nahradiť trovy konania), alebo by sa mala posudzovať na základe subjektívnych skutočností (odkazom na majetok príslušného navrhovateľa), alebo určitou kombináciou uvedených dvoch spôsobov?
 3. Alebo tu ide skôr v celom rozsahu o oblasť vnútroštátneho práva členských štátov podmienenú len dosiahnutím výsledku stanoveného [uvedenými] smernicami, čiže tým, aby neboli predmetné konania ‚nedostupne drahé‘?
 4. Je pri posudzovaní, či sú alebo nie sú trovy konania ‚nedostupne drahé‘, podstatné, že navrhovateľ v skutočnosti nebol odradený od podania návrhu na začatie konania alebo od pokračovania v účasti na ňom?
 5. Je v štádiu i) odvolania alebo ii) dovolania prípustné uplatňovať odlišný postoj k týmto otázkam, ako bol postoj prijatý v prvostupňovom konaní?“

O prejudiciálnych otázkach

- 24 Svojimi rôznymi otázkami, ktoré je vhodné skúmať spoločne, vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby na jednej strane spresnil zmysel požiadavky upravenej v článku 10a piatom odseku smernice 85/337, ako aj v článku 15a piatom odseku smernice 96/61, podľa ktorej súdne konania, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, nesmú byť nedostupne drahé, a na druhej strane spresnil kritériá posúdenia tejto požiadavky, ktoré môže uplatniť vnútroštátny súd pri rozhodovaní o trovách, ako aj mieru voľnej úvahy členských štátov pri definovaní týchto kritérií vo vnútroštátnom práve. V rámci posúdenia prípadnej nedostupne drahej povahy trov konania vnútroštátnym súdom vnútroštátny súd tiež žiada Súdny dvor o spresnenie, či má súd zohľadniť skutočnosť, že účastník konania, u ktorého prichádza do úvahy uloženie povinnosti náhrady trov konania, v skutočnosti nebol odradený od podania návrhu na začatie konania alebo od pokračovania v účasti v konaní, a ďalej, či môže byť jeho posúdenie odlišné v závislosti od toho, či rozhoduje v závere prvostupňového konania, konania o odvolaní alebo konania o dovolaní.

O pojme „nie nedostupne drahé“ trovy konania v zmysle smerníc 85/337 a 96/61

- 25 Ako už Súdny dvor rozhodol, treba najprv pripomenúť, že požiadavka, aby súdne konania neboli nedostupne drahé, upravená v článku 10a piatom odseku smernice 85/337, ako aj v článku 15a piatom odseku smernice 96/61, nezakazuje vnútroštátnym súdom rozhodnúť o náhrade trov konania (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Komisia/Írsko, C-427/07, Zb. s. I-6277, bod 92).

- 26 Výslovne to vyplýva z Aarhuského dohovoru, s ktorým musia byť právne predpisy Únie „riadne zosúladené“, ako vyplýva z odôvodnenia 5 smernice 2003/35, ktorá zmenila a doplnila smernice 85/337 a 96/61, pričom článok 3 ods. 8 tohto dohovoru spresňuje, že nijako nie je ovplyvnené právo vnútroštátnych súdov priznať v súdnom konaní primeranú náhradu trov konania.
- 27 Ďalej treba zdôrazniť, že požiadavka, aby trovy konania neboli nedostupne drahé, sa týka všetkých finančných nákladov vyplývajúcich z účasti na súdnom konaní (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Komisia/Írsko, už citovaný, bod 92).
- 28 Nedostupne drahá povaha sa teda musí posudzovať globálne vzhľadom na všetky trovy konania, ktoré znáša dotknutý účastník konania.
- 29 Ďalej tak z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, v zásade vyžaduje v celej Európskej únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou (pozri najmä rozsudok zo 14. februára 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, bod 37).
- 30 Z toho vyplýva, že hoci ani Aarhuský dohovor, ktorého článok 9 ods. 4 stanovuje, že postupy uvedené v jeho odsekoch 1 až 3 nesmú byť nedostupne drahé, ani smernice 85/337 a 96/61 nespresňujú spôsob, akým treba posúdiť trovy súdneho konania s cieľom zistiť, či sa môžu považovať za nedostupne drahé, na toto posúdenie sa nemôže vzťahovať len vnútroštátne právo.
- 31 Ako je výslovne spresnené v článku 10a treťom odseku smernice 85/337 a článku 15a treťom odseku smernice 96/61, cieľ, ktorý sleduje normotvorca Únie, je poskytnúť dotknutej verejnosti „široký prístup k spravodlivosti“.
- 32 Tento cieľ v širšom ponímaní vyplýva z vôle normotvorcu Únie zachovať, chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia a viesť verejnosť k tomu, aby pri tom zohrávala aktívnu úlohu.
- 33 Ďalej, požiadavka „nie nedostupne drahých“ trov konania vyplýva v oblasti životného prostredia z dodržiavania práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj zo zásady efektivity, podľa ktorej procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (pozri najmä rozsudok z 8. marca 2011, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-240/09, Zb. s. I-1255, bod 48).
- 34 Napokon, hoci dokument zverejnený v roku 2000 Európskou hospodárskou komisiou Organizácie spojených národov pod názvom „Aarhuský dohovor, implementačný sprievodca“ nemôže dať tomuto dohovoru záväzný výklad, práve z neho možno vyvodiť, že trovy konania o návrhu na začatie konania na základe dohovoru alebo konania smerujúceho k uplatneniu vnútroštátneho práva životného prostredia nemôžu byť natoľko vysoké, aby zabránili členom verejnosti podať návrh na začatie konania, ak to považujú za potrebné.
- 35 Z predchádzajúceho vyplýva, že požiadavka, podľa ktorej trovy súdneho konania nesmú byť nedostupne drahé, upravená v článku 10a piatom odseku smernice 85/337 a v článku 15a piatom odseku smernice 96/61, si vyžaduje, aby osobám, na ktoré sa tieto ustanovenia vzťahujú, nebolo zabránené podať návrh na začatie súdneho konania patriaceho do pôsobnosti týchto článkov alebo pokračovať v účasti na takomto konaní z dôvodu finančnej záťaže, ktorá by z toho mohla vyplývať. Pokiaľ vnútroštátny súd rozhoduje o uložení povinnosti náhrady trov konania jednotlivcovi, ktorý ako navrhovateľ nemal úspech v spore v oblasti životného prostredia, alebo všeobecnejšie, pokiaľ tak, ako to môže byť v prípade súdov Spojeného kráľovstva, má v skoršom štádiu konania zaujať stanovisko k prípadnému

obmedzeniu trov, na náhradu ktorých možno zaviazat' navrhovateľa, ktorý nemal vo veci úspech, musí sa uistiť, že táto požiadavka bude dodržaná, pričom musí zohľadniť tak záujem osoby, ktorá chce brániť svoje práva, ako aj všeobecný záujem spojený s ochranou životného prostredia.

O relevantných kritériách posúdenia požiadavky „nie nedostupne drahých“ trov konania

- 36 Ako bolo spresnené v bode 24 tohto rozsudku, Supreme Court of the United Kingdom chce poznať kritériá posúdenia, ktoré musí vnútroštátny súd uplatniť, aby pri svojom rozhodovaní o trovách konania zabezpečil dodržanie požiadavky, že trovy konania nemôžu byť nedostupne drahé. Pýta sa najmä, či má toto posúdenie objektívnu alebo naopak subjektívnu povahu, a na mieru, do akej treba prihliadať na vnútroštátne právo.
- 37 Treba pripomenúť, že na základe ustálenej judikatúry v prípade chýbajúcej presnosti práva Únie majú členské štáty pri preberaní smernice povinnosť zabezpečiť jej úplnú účinnosť, pričom však disponujú širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o voľbu prostriedkov (pozri najmä rozsudok z 9. novembra 2006, Komisia/Írsko, C-216/05, Zb. s. I-10787, bod 26).
- 38 Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o prostriedky spôsobilé dospieť k cieľu zabezpečenia účinnej súdnej ochrany bez nadmerných trov konania v oblasti životného prostredia, treba zohľadniť všetky relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva, najmä vnútroštátneho systému pomoci súvisiacej s trovami konania, ako aj režimu ochrany v oblasti trov konania, akým je režim uvedený v bode 16 tohto rozsudku. Treba totiž zohľadniť citelné rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi úpravami v tejto oblasti.
- 39 Ďalej, ako už bolo uvedené, vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o trovách konania, sa musí uistiť, že táto požiadavka bude dodržaná, pričom musí zohľadniť tak záujem osoby, ktorá chce brániť svoje práva, ako aj všeobecný záujem spojený s ochranou životného prostredia.
- 40 Toto posúdenie preto nemôže byť vykonané len vo vzťahu k ekonomickej situácii dotknutej osoby, ale musí spočívať aj na objektívnej analýze výšky trov konania, a to o to viac, že ako bolo spresnené v bode 32 tohto rozsudku, jednotlivci a združenia sú prirodzene povolaní zohrávať aktívnu úlohu pri ochrane životného prostredia. Z tohto hľadiska sa trovy konania v určitých prípadoch nesmú zdať objektívne neprimerané. Trovy konania tak ani nemôžu presiahnuť finančné možnosti dotknutej osoby, ani sa v každom prípade nemôžu zdať objektívne neprimerané.
- 41 Pokiaľ ide o analýzu ekonomickej situácie dotknutej osoby, posúdenie, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, nemôže spočívať len na odhadnutých finančných možnostiach „bežného“ navrhovateľa, keďže takéto údaje môžu mať len vzdialený súvis so situáciou dotknutej osoby.
- 42 Ďalej môže súd zohľadniť situáciu predmetných účastníkov konania, primeranú možnosť úspechu navrhovateľa, závažnosť konania pre navrhovateľa a pre ochranu životného prostredia, zložitost' uplatniteľného práva a konania, ako aj prípadnú nerozvážnu povahu návrhu v rôznych štádiách konania (pozri analogicky rozsudok z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, Zb. s. I-13849, bod 61).
- 43 Treba tiež spresniť, že okolnosť, že dotknutá osoba nebola v praxi odradená od svojho postupu, na ktorú poukázal Supreme Court of the United Kingdom, nestačí sama osebe na určenie, že konanie nie je pre ňu nedostupne drahé vo vyššie spresnenom zmysle smerníc 85/337 a 96/61.
- 44 Napokon, pokiaľ ide o ďalšiu otázku vnútroštátneho súdu, či sa má posúdenie skutočnosti, že trovy konania nie sú nedostupne drahé, líšiť v závislosti od toho, či vnútroštátny súd rozhoduje o trovách v závere prvostupňového konania, konania o odvolaní alebo konania o dovolaní, tak okrem toho, že

smernice 85/337 a 96/61 takéto rozlišovanie neupravujú, by takéto výklad nebol spôsobilý plne rešpektovať cieľ sledovaný normotvorcom Únie, ktorým je zabezpečiť široký prístup k spravodlivosti a prispieť k zlepšeniu ochrany životného prostredia.

- 45 Vnútroštátny súd preto nemôže posudzovať požiadavku týkajúcu sa absencie nedostupne drahých trov súdneho konania odlišne v závislosti od toho, či rozhoduje v závere prvostupňového konania, konania o odvolaní alebo konania o dovolaní.
- 46 Preto treba usúdiť, že pokiaľ vnútroštátny súd rozhoduje v rámci pripomenutom v bode 41 tohto rozsudku o nedostupne drahej povahe trov súdneho konania v oblasti životného prostredia pre dotknutú osobu, nemôže sa oprieť len o jej ekonomickú situáciu, ale musí vykonať aj objektívnu analýzu výšky trov konania. Ďalej môže zohľadniť situáciu predmetných účastníkov konania, primeranú možnosť úspechu navrhovateľa, závažnosť konania pre navrhovateľa a pre ochranu životného prostredia, zložitosť uplatniteľného práva a konania, prípadnú nerozvážnu povahu návrhu v rôznych štádiách konania, ako aj existenciu vnútroštátneho systému pomoci súvisiacej s trovami konania alebo režimu ochrany v oblasti trov konania.
- 47 Naopak okolnosť, že dotknutá osoba nebola v praxi odradená od svojho postupu, sama osebe nestačí na usúdenie, že konanie nemá pre ňu takúto nedostupne drahú povahu.
- 48 Napokon toto posúdenie nemožno vykonať podľa odlišných kritérií v závislosti od toho, či k nemu dochádza v závere prvostupňového konania, konania o odvolaní alebo konania o dovolaní.

O trovách

- 49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Požiadavka, podľa ktorej trovy súdneho konania nesmú byť nedostupne drahé, upravená v článku 10a piatom odseku smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie a v článku 15a piatom odseku smernice Rady 96/61/ES z 24. septembra 1996 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia, zmenených a doplnených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003, si vyžaduje, aby osobám, na ktoré sa tieto ustanovenia vzťahujú, nebolo zabránené podať návrh na začatie súdneho konania patriaceho do pôsobnosti týchto článkov alebo pokračovať v účasti na takomto konaní z dôvodu finančnej záťaže, ktorá by z toho mohla vyplývať. Pokiaľ vnútroštátny súd rozhoduje o uložení povinnosti náhrady trov jednotlivcovi, ktorý ako navrhovateľ nemal úspech v spore v oblasti životného prostredia, alebo všeobecnejšie, pokiaľ tak, ako to môže byť v prípade súdov Spojeného kráľovstva, má v skoršom štádiu konania zaujať stanovisko k prípadnému obmedzeniu trov, na náhradu ktorých možno zaviazť navrhovateľa, ktorý nemal vo veci úspech, musí sa uistiť, že táto požiadavka bude dodržaná, pričom musí zohľadniť tak záujem osoby, ktorá chce brániť svoje práva, ako aj všeobecný záujem spojený s ochranou životného prostredia.

V rámci tohto posúdenia sa vnútroštátny súd nemôže oprieť len o ekonomickú situáciu dotknutej osoby, ale musí vykonať aj objektívnu analýzu výšky trov konania. Ďalej môže zohľadniť situáciu predmetných účastníkov konania, primeranú možnosť úspechu navrhovateľa, závažnosť konania pre navrhovateľa a pre ochranu životného prostredia, zložitosť uplatniteľného práva a konania,

prípadnú nerozvážnu povahu návrhu v rôznych štádiách konania, ako aj existenciu vnútroštátneho systému pomoci súvisiacej s trovami konania alebo režimu ochrany v oblasti trov konania.

Naopak okolnosť, že dotknutá osoba nebola v praxi odradená od svojho postupu, sama osebe nestačí na usúdenie, že konanie nemá pre ňu nedostupne drahú povahu.

Napokon toto posúdenie nemožno vykonať podľa odlišných kritérií v závislosti od toho, či k nemu dochádza v závere prvostupňového konania, konania o odvolaní alebo konania o dovolaní.

Podpisy